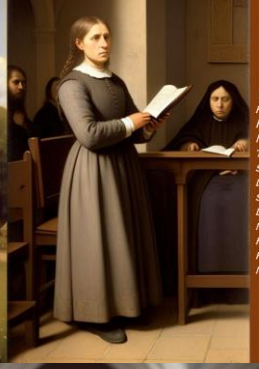

1510 20/8 DONERADES FLERA GÅRDAR TILL HELIGANDSHUSET I MALMÖ TILL HJÄLP OCH TRÖST ÅT DE FATTIGA SOM SÖKTE SIG DIT OCH TILL LINDRING AV SKÅRSELDENS PINA FÖR DONATORERNA SAMT TILL MÄSSA ATT SJUNGAS I KAPELLET SÖDER OM KORET I DERAS KYRKA PÅ MÅNDAGAR.

Helgeandshus Fick Donationer I form av Gårdar År 1510 I Malmö

Helgeandshus

Helgeandshus, av Helige Andens hus (latin: Domus sancti Spiritus), kallades, i Europa under medeltiden, de kombinerade ålderdomshem, fattigstugor och sjukhus som drevs av Helige Andes orden och som var en viktig del av tidens omsorgsväsen. Fattiga kunde få vård gratis medan bättre bemedlade betalade efter möjlighet.

Helgeandshusen blev vanliga i Danmark och Nordtyskland under 1200-talet. Det äldsta svenska helgeandshuset grundades i Uppsala på 1290-talet.

Helgeandshuset i Lund var det näst äldsta i Danmark efter helgeandshuset i Roskilde. Det nämns i en skriftlig källa första gången 1269, då det kallas för "hospitale spiritus sancti". Ärkebiskopen hade ursprungligen patronatsrätten och ansvarade för tillsyn, men 1334 togs ansvaret över av ärkedjäknen vid domkapitlet. Verksamheten låg nere under en period mellan slutet av 1300-talet och någon gång under första halvan av 1400-talet.

**Hospitalen har haft som sitt primära mål att vårda spetälska,
medan helgeandshusen snarare fungerar som sjukstuga för fattiga kombinerat med ålderdomshem.**

Hospitalet utanför Skänninge är Sveriges tidigast kända hospital, omnämns första gången 1208 e.Kr.

Hospital har historiskt varit benämning på ett par olika typer av sjukhus. Ordet "spetälska" (lepra) har en direkt koppling till ordet hospital eller spital, där beteckningen "den spitalske" avsåg "den på hospital intagne".

avsåg under medeltiden alltid leprasjukhus, vilka normalt förlades utanför städerna
efter reformationen och Gustav Vasas reduktion benämning på vårdanstalt för äldre, handikappade och sjuka i gemen.
från 1800-talet benämning på mentalsjukhus.
på många språk betecknar hospital sjukhus i allmänhet.

Bild lånad från http://www.huse-i-naestved.dk/

Helgeandshus (av Helige Andens hus; latin: Domus sancti Spiritus) kallades i Europa under medeltiden kombinerade ålderdomshem, fattigstugor och sjukhus drivna av Helige Andes orden, som var en viktig del av tidens omsorgsväsen.

Helgeandshusen blev vanliga i Danmark och Nordtyskland under 1200-talet. De första svenska uppstod i slutet av 1200-talet.

Föregångare till sjuksköterska var Nunan.

Florence Nightingaleödd
12 maj 1820 i Florens, Toscana, död 13 augusti 1910 i London

Det tidigast omnämnda exemplet i det medeltida Sverige är hospitalet i Skänninge. 1280 bekräftar Magnus Ladulås hospitalets rättigheter i form av ett fattigtionde som hans farfar Magnus Minnisköld givit hospitalet redan omkring 1208. Det har bekräftats i olika omgångar, bland annat av Birger Jarl. Redan innan 1278 får Stockholm ett spetälskehospital. Det blir dock inte långlivat. 1286 byter ärkebiskopen bort hospitalets tomt till kung Magnus Ladulås, och verksamheten läggs på is. Härefter förs troligen Stockholms spetälska till hospitalet i Enköping. Omkring 1420 uppförs ett nytt hospital i Stockholm, den sk. Örjansgården.

Hospitalen kom till för att vårda spetälskesjuka och helgeandshusen var mer för åldringsvård och fattiga. Fattiga fick gratis hjälp men de med pengar betalade efter förmåga

Vart sökte sig de sjuka? Varje kloster hade sina sjuksalar eller sin sjukstuga för klosterfolket. Somliga hade också en infirmaria, ett slags sjukhus och ålderdomshem med en läkekunnig infirmarius, eller en sjukstuga för vägfarande. De viktigaste inrättningarna för de sjukas vård var emellertid hospitalen och helgeandshusen. Nära besläktade med helgeandshusen var själagårdarna.

Hospitalen bar ofta S:t Görans (Örjans) namn och var avsedda särskilt för människor med smittsamma sjukdomar, exempelvis spetälska, och därför placerade utanför stadsbebyggelsen. De sjuka fick aldrig lämna hospitalets område. Helgeandshusen kunde vara förenade med fattighus, ålderdomshem och barnhus. De låg som regel innanför stadsmurarna.

Båda typerna av anläggningar inrymde en kyrka eller ett kapell. Såväl hospitalen som helgeandshusen tillkom och underhölls i hög grad genom donationer, ofta under åberopande av Matt. 25: 31-46. Vidare bars ekonomin upp genom avlatsförmåner och vad de intagna eller ingivna själva medförde. Man betalade utifrån ekonomiska förutsättningar, ålder och krav på bekvämlighet. I somliga stift anslogs en del av fattigtiondet till hospitalen.

Helligåndshuset var ett katolskt kloster för män tillhörigt augustinorden i Köpenhamn i Danmark. Det grundades 1469, och upplöstes under reformationen i Danmark. Det grundades som hospital 1296, och sjukhuset och barnhemmet överläts 1469 på ett kloster, som sedan skötte det till 1530.

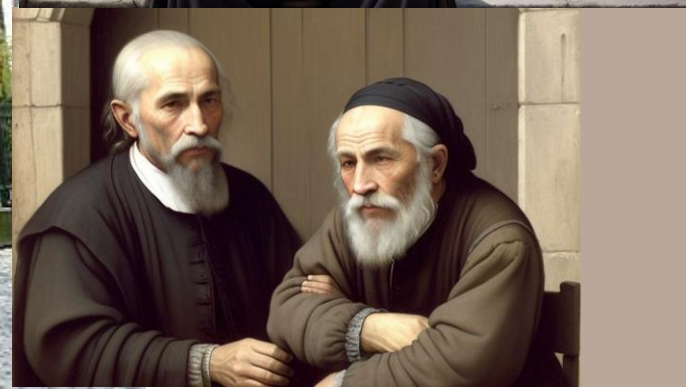

1510 20/8
DONERADES FLERA GÅRDAR TILL HELIGANDSHUSET I MALMÖ TILL HJÄLP OCH TRÖST ÅT DE FATTIGA SOM SÖKTE SIG DIT OCH TILL LINDRING AV SKÄRSELDENS PINA FÖR DONATORERNA SAMT TILL MÄSSA ATT SJUNGAS I KAPELLET SÖDER OM KORET I DERAS KYRKA PÅ MÅNDAGAR.

1510 20/8 donerades flera gårdar till Heligandshuset i Malmö till hjälp och tröst åt de fattiga som sökte sig dit och till lindring av skärseldens pina för donatorerna samt till mässa att sjungas i kapellet söder om koret i deras kyrka på måndagar.

1510 donerades flera gårdar till Helgeandshuset och för stadens fattiga

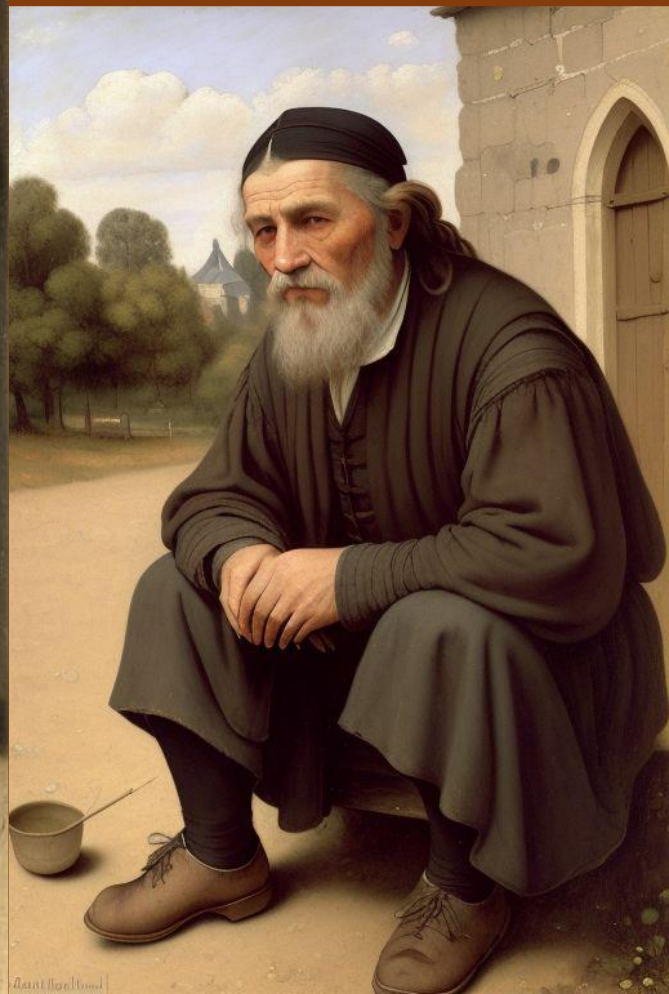

1510 20/8 donerades flera gårdar till Heligandshuset i Malmö till hjälp och tröst åt de fattiga som sökte sig dit och till lindring av skärseldens pina för donatorerna samt till mässa att sjungas i kapellet söder om koret i deras kyrka på måndagar.

Malmö Stortorg anlades 1538 – 1545 och innan var det ett kvarter med bl a Helgeandshus

Stortorget anlades, med det nya rådhuset längs med stora delar av dess östra sida, under åren 1538 till 1545. Dessförinnan var området ett kvarter. Vid tiden för torgets anläggande fanns ett Helgeandskloster i de nordvästra delarna, rostockerköpmännens gård fanns i nordost. I de resterande delarna fanns nio profana tomter, avdelade av stadens vandløb.

Helgeandsklostret: När klostret anläggs under slutet av 1400-talet etableras även kyrkogården. I samband med detta raseras halvkällarförsedda tegelbyggnader i de norra delarna av området. Mycket tyder på att stora delar av detta område tidigare använts för profanbebyggelse. I de centrala västra delarna av tomten framkom rester efter vad som bör ha varit själva klosterkyrkan, och delar av en av klosterlängorna som legat längs med den i väster anslutande gatan.

Helgeandsklosterområdet upptar ca tre fjärdedelar av Stortorgskvarterets norra delar. I dess nordöstra del återfinns Rostockergården. Därefter följer söderut fyra profana tomter, vars äldsta kända innehavare var Jens Pedersen Borgmester (mot Helligest strede) samt Brand Schriffver och Franciskanerna (mot Södergatan).

Därefter följer stadens vandlöb, ett dike som fungerade som avrinning för dagvatten och avlopp. Det södra området var indelat i ytterligare fem tomter. De i väster hade innehafts av Jens Pedersen (år 1462; norr), Ditmer Fyrbom (år 1456; syd). Den sydöstra tomten innehades under början av 1500talet av Helgeandsklostret. För de två kvarvarande finns inga kända notiser om innehavare.

Stortorget 1857